

Натисніть тут, щоб

КУПИТИ КНИГУ НА САЙТІ

або

замовляйте по телефону:

(0352) 28-74-89, 51-11-41

(067) 350-18-70

(066) 727-17-62

Л.В. Вартабедян, Ж.А. Голінщак

УКРАЇНСЬКА МОВА. ЧИТАННЯ

Інтерактивні форми роботи на уроках

3 клас

ТЕРНОПІЛЬ
НАВЧАЛЬНА КНИГА – БОГДАН

ББК 74.266.0я71
В18

Рецензенти:
кандидат педагогічних наук, доцент
З.М. Онишків
вчитель початкових класів вищої категорії,
старший вчитель
Н.Б. Шост

Серію “Інтерактивні форми роботи на уроках” засновано 2009 року.

Варгабедян Л.В., Голіншак Ж.А.
В18 Українська мова. Читання. Інтерактивні форми роботи
на уроках. 3 клас. — Тернопіль:
Навчальна книга — Богдан, 2010. — 56 с.

ISBN 978-966-108-0902-7

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN (серія) 978-966-10-1148-8
ISBN 978-966-10-0902-7

© Навчальна книга — Богдан,
майнові права, 2010

Українська мова

СЛОВО. ЗНАЧЕННЯ СЛОВА. БУДОВА СЛОВА

Мета. Закріпити знання з теми “Слово. Значення слова” та виявити практичні вміння визначати у слові його значущі частини; формувати майстерність аналізувати, порівнювати; розвивати інтерес до слова, творче мислення та мовлення.

Обладнання. Таблиці “Слово. Будова слова”, картки-завдання для груп, таблички-схеми “Будова слова”, словники.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Девіз уроку.

Ну що б, здавалося, слова ...
Слова та голос —
більш нічого.
А серце б'ється, ожива,
як їх почує!..

Т. Шевченко

III. Актуалізація опорних знань.

1. Мозкова атака.

- Для чого ми вивчаємо слова-антоніми та слова-синоніми?
- Назвіть приклади багатозначних слів; однозначних.

2. Тест-бліц.

- Закінчення — це ...
 - а) частина основи;
 - б) змінна частина слова.
- Корінь — це ...
 - а) слово;
 - б) спільна частина споріднених слів.
- Префікс служить для:
 - а) зв'язку слів у реченні;
 - б) утворення нових слів.
- Спільна частина споріднених слів називається ...
 - а) основою;
 - б) коренем.

Взаємоперевірка: б); б); б); б).

IV. Повідомлення теми і завдань уроку.

— Сьогодні на уроці ми закріпимо знання з теми “Слово. Значення слова”; покажемо свої практичні навички визначення у слові значущих частин.

Працюватимемо окремими науковими групами. Кожна група буде виконувати своє завдання, з результатом роботи ознайомить усіх інших.

V. Розподіл учнів на групи (методом жеребкування).

VI. Інструктаж груп.

- Уважно читати завдання;
- вислуховувати думку кожного члена групи;
- працювати дружно;
- акуратно писати;
- користуватись словниками;
- вкластись у визначений час;
- представити іншим єдиний проект-рішення.

VII. Робота в групах.

ГРУПА 1

Слово — зброя.

М. Рильський

Завдання 1.

- а) — В якому значенні вжито у вірші слово *заєць*?

Іде Зайчик у трамваї
і довкола позирає...
Тут підходить Їжачок
і говорить: — Ваш квиток!
Червоніє Зайчик густо
і дає листок капусти.
Пожував Їжак листок.
— Це, — говорить, — не квиток.
Доведеться вам зійти
і додому пішки йти.

Ігор Січовик

- б) — Про що говориться в даних прислів'ях?

Полохливий заєць і пенька боїться.

За двома зайцями поженешся, жодного не піймаєш.

Хвилинка-цікавинка.

Слово “заєць” утворилось від давнього слова “заяти”, що означає “стрибати”. Тобто “заєць” — це “стрибун”.

Завдання 2.

- Прочитайте вірш. Чи однакові за значенням виділені іменники?

Косу дівчина плете,
на *косі* трава росте,
пляж найкращий на *косі*,
поки ще трава в росі,
із *косою* йде на *косу*
хлопець той, що сіно косить.

— Поясніть значення слова *коса*, використовуючи словник. Зобразіть усі значення слова малюнками.

Завдання 3.

— Доберіть з довідки тлумачення кожного з висловів. Запишіть вислови та їх тлумачення парами.

Дерти горло —

Підібгати хвоста —

На головах ходити —

Брати ноги на плечі —

Тримати язик за зубами —

Байдики бити —

Довідка. Кричати, мовчати, знітитись, бешкетувати, втікати, лінуватись.

Фізкультхвилинка (під музику).

ГРУПА 2

Рідну мову буду знати,

берегти і поважати.

Завдання 1.

— Прочитайте і запишіть прислів'я. Підкресліть синоніми.

Праця робить людину розумною. Пташку пізнають у польоті, а людину в роботі. Посій труд, а слава вродить.

Завдання 2.

— Перепишіть прислів'я. Замість крапок вставте самостійно дібрані антоніми до виділених слів.

Де *гірка* праця, там ... відпочинок. Казати *легко*, а робити

Маленька праця краща за ... безділля.

Завдання 3.

— Прочитайте і запишіть текст. До слів *вечір*, *сонце*, *земля* доберіть антоніми. До слів *килим*, *дорога* — синоніми.

Це було зимового *вечора*. *Сонце* сховалось за обрій. Зарожевів сніговий *килим*. Стало тихо-тихо.

Раптом з півночі насунула чорна хмара. Потемнів сніговий *килим*. Падають сніжинки на *землю*. Тихо лягають на поле, ліс, *дорогу*.

Довідка. Шлях, стежка, покрив, день, місяць, з неба.

ГРУПА 3

Знатимеш будову слова, то напишеш все чудово.

Завдання 1.

— Складіть слово з частин.

У "лісі" корінь легко відшукаєш,

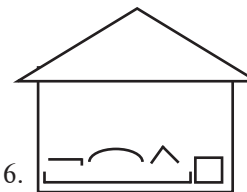
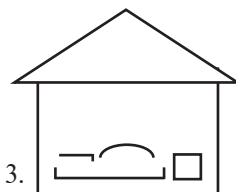
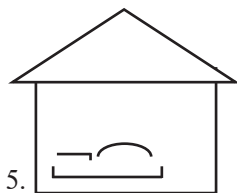
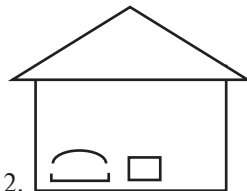
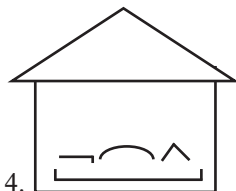
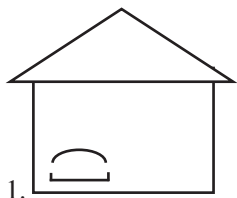
а префікс у "проході" підбери.

У слові “нічка” суфікс упізнаєш,
закінчення побачиш у “гори”.

— Доберіть до слова *підсніжник* споріднені слова, які б означали ознаку і дію предмета.

Завдання 2.

— “Заселіть” жителів у будиночки. До поданих схем підберіть кілька слів-прикладів.

Довідка. Дім, сад, гора, мир, липа, підсніжники, опис, подорожник, підберезник, оплески, подорожі, перелази, перехід, захід, подарунки.

Завдання 3.

— Запишіть, розкриваючи дужки. Випишіть слово, що повторюється позначте в ньому закінчення і основу.

Книжка — джерело знань. Ми всі шануємо (книжка). З (книжка) ми дізнаємося про життя на землі. У (книжка) шукаємо відповіді на свої запитання. Любіть і бережіть (книжка).

VIII. Підсумки роботи в групах.

ГРУПА 1

- а) Слово “заєць” вжито в прямому значенні, коли йдеться про — тваринку; заєць-безбілетник — у переносному значенні.
б) — Про людину, яка боїться.
— Про необхідність виконувати одну роботу, а не декілька.
- Коса — сплетене волосся.

Коса — сільськогосподарське знаряддя для косіння трави у вигляді вузького зігнутого леза, прикріпленого до дерев'яного держака.

Коса — довга вузька обмілина в річці, морі, яка йде від берега. (*Тлумачний словник А. Івченка*).

3. Дерти горло — кричати;
підібгати хвоста — знітитись;
на головах ходити — бешкетувати;
брати ноги на плечі — втікати;
тримати язик за зубами — мовчати;
байдики бити — лінуватись.

ГРУПА 2

1. Праця, робота, труд.
2. Де *гірка* праця, там *солодкий* відпочинок. Казати *легко*, а робити *важко*. *Маленька* праця краща за *велике* безділля.
3. Це було зимового дня. Місяць сховався за обрій. Зарожевів сніговий покрив. Стало тихо-тихо.
Раптом з півночі насунула чорна хмара. Потемнів сніговий килим. Падають сніжинки з неба. Тихо лягають на поле, ліс, стежку.

ГРУПА 3

1. Проліски.
2. 1) Дім, сад, мир; 2) гора, липа;
3) подорожі, перелази; 4) подорожник, підберезник;
5) захід, перехід; 6) підсніжники, подарунки.
3. Закінчення -у; -и; -і; -у.

ІХ. Оцінювання груп.

Х. Підсумок уроку.

1. Лінгвістична гра “Мікрофон”.

Учасники гри один за одним швидко передають мікрофон, називаючи відповідний антонім.

Голосно — (*тихо*);
важкий — (*легкий*);
сміється — (*плаче*);
мороз — (*спека*);
радість — (*горе*);
чисто — (*брудно*).

2. Чи будуть спільнокореновими дані слова?
Сніговик, хурделуця, віхола, завія.

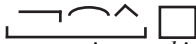
3. До спільнокоренових слів потрапив “чужинець”.

“Зайве” тут одне словечко:
колісниця і колечко,

*колія, околиця,
коліщатко, колеться,
коло, колесо, кільце!*

4. Учні встають з табличками за зразком розбору слова за будовою.
Давайте побудуємо слово:
візьмем закінчення й основу.
Немов цеглинку, в цій основі
складемо префікс, суфікс, корінь.

Найголовніше в слові — корінь,
він є фундаментом міцним.
Ліворуч — префікс, справа — суфікс,
в кінці закінчення за ним.

Закінчення, основа, корінь, суфікс, префікс.

Ось так ми з вами поступово
розглянули будову слова.
Частини всі запам'ятайте,
будову вміло починайте.

ІМЕННИК — ЧАСТИНА МОВИ

Мета. Удосконалити вміння пов'язувати матеріал із власним досвідом, допомогти проаналізувати та краще зрозуміти механізм прийняття складних рішень; навчити передавати засвоєну інформацію одно-класникам; створити загальну картину понять і фактів; виховувати любов до живої природи.

Обладнання. Конверти із завданням, плакат “Рідна мова”, словники.

Хід уроку

I. Організація класу.

II. Девіз уроку.

Сонце, небо, мама, школа...
Всі предмети, що довкола,
називаю їх ім'ям,
бо іменник, діти, я.

III. Повідомлення теми і завдань уроку.

— У країні Рідної Мови росте 10 дерев. Стільки ж існує частин мови. Підійдемо до наймогутнішого дерева. Воно має ім'я. Пропоную прочитати девіз нашого уроку. Його завдання — проаналізувати та краще зрозуміти механізм прийняття рішень, створити загальну картину понять і фактів та передавати засвоєну інформацію однокласникам.